

М Е Т О Д И К А

M E T H O D O L O G Y

ПРОУЧВАНЕ НА НАГЛАСИТЕ И ИНТЕРЕСА КЪМ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА АУДИОКНИГИТЕ СРЕД ВЪЗРАСТНИТЕ, ИЗУЧАВАЩИ АНГЛИЙСКИ ЕЗИК, В ЧУЖДООЗИКОВОТО ОБУЧЕНИЕ ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК

Теодора ГЕНОВА

Университет по библиотекознание и информационни технологии, България
E-mail: t.genova@unibit.bg

A STUDY OF ADULT ENGLISH LANGUAGE LEARNERS' ATTITUDES AND INTEREST TOWARDS THE USE OF AUDIOBOOKS IN FOREIGN ENGLISH LANGUAGE TEACHING
Teodora GENOVA

University of Library Studies and Information Technologies, Bulgaria
E-mail: t.genova@unibit.bg

ABSTRACT: This paper aims at presenting a survey conducted in 2022 among adults learning English as a foreign language, which explores their attitudes and interest in listening to audiobooks for the purpose of learning English as a foreign language. This study was provoked by the increase in the popularity of audiobooks in the last few years especially during the time of the Covid-19 pandemic between 2020 and 2022. It covers the age group of adult learners who are educated both in the formal education system and outside of it. 280 adults, who have studied, are studying or are fluent in English, from different parts of Bulgaria and those who live abroad have taken part in the survey. It includes two sections with the total number of 25 multiple questions. The results of the survey emphatically show that audiobooks are not a popular teaching tool for learning English, which confirms the current situation regarding the implementation of audiobooks in foreign language teaching, although academic sources reveal abundant evidence of their effectiveness in developing all language competences at all levels of language proficiency. The outcomes of the conducted survey could serve English language teachers as a starting point for the wider use and dissemination of listening to audiobooks as a method of teaching English as a foreign language.

KEYWORDS: audiobooks, foreign language teaching, language skills, English language, survey, respondents, adult learners

Увод

Днес, благодарение на съвременните информационни и комуникационни технологии, аудиокнигите се използват масово от потребителите на мобилни комуникационни средства, което ги превръща в масова медия поради потенциала, който носят, заради многобройните функции, които изпълняват, и разнообразните предимства, които имат пред печатните и електронните книги.

Популярността на аудиокнигите се засилва особено осезателно по време на пандемията от Ковид-19 в периода 2020-2022 год., както по света, така и в България. Броят на потребителите на аудиокниги според Storytel се утраява по време на пандемията, както и генерираните печалби от тяхното потребление. През 2020 г. потребителите на приложението са изслушали близо 2 млн. часа аудиокниги и аудиосъдържание от български и английски автори. През динамичната 2021 г. българите са увеличили двойно потреблението на аудиокниги, което достига до впечатляващите над 4 млн. изслушани часа за една година в платформата на Storytel. В световен мащаб „годишният брой на издадени аудиокниги нараства до над 71 000 през 2020 г.“ (Anderson, 2021).

Вземайки предвид тези съвременни тенденции в развитието и популярността на аудиокнигите, тук вниманието е насочено към изследването на ролята на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение (ЧЕ), и по-специално обучението по английски език – защото това е най-разпространеният език за учене сред различни възрастови групи. В научната литература съществуват многобройни доказателства за ефективността на аудиокнигите като педагогическо

средство за изучаване на английски език (Chang, 2011; Rahman & Hajar, 2020; Kartal & Simsek, 2017; Insana, 2021 и др.), но въпреки това потенциалът на аудиокнигите – като медия за изучаване на чужд език, все още не е изследван докрай и липсват методологически насоки как най-ефективно те да се използват в чуждоезиковото обучение по английски език.

Слушането на аудиокниги допринася за развитието на основните езикови компетенции на обучаемите като слушане с разбиране, четене с разбиране, произношение, свободно владеене на езика, говорене, писане и лексика. В тази връзка Уолфсън твърди, че „по същество слушането на аудиокниги подпомага развитието на четирите езикови системи: фонологична, семантична, синтактична и прагматична“ (Wolfson, 2008, p. 106). Освен това Гилан и Мууди посочват, че „възрастните прекарват 40 – 50% от времето си за общуване в слушане, 25 – 30% в говорене, 11 – 16% в четене и само около 9% в писане. По този начин подобни проучвания ясно показват, че слушането е най-широко използваното езиково умение в ежедневната комуникация“ (Gilman & Moody, 1984, p. 331).

Литературен преглед на публикациите, свързани с използването на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение по английски език

Изследователският интерес към тази тема се наблюдава през последните две десетилетия и се засилва особено по време и след пандемията от Ковид-19 сред международните автори. Въпреки това като цяло темата за аудиокнигите в образованието не е широко разработвана и изследванията и публикациите по темата нямат осезателно присъствие в научното пространство. Затова Томс нарича изследването на този проблем „неуловимо“ (Toms, 2018). Според него най-често това, което се нарича изследване, включва или статии с изразяване на лично мнение, или проучване, направено преди десетилетия с за родители, които четат на глас на своите деца, учещи се да четат. Според Хаве и Педерсен „изследванията на аудиокнигите са рядкост“ (Have & Pedersen, 2016, p. 5), а Брок добавя, че „по-голямата част от статиите и изследванията на аудиокнигите с млади хора са до голяма степен анекдотични и не са с научен характер. Съществуват ограничени емпирични изследвания относно използването на аудиокнигите от млади хора, особено по отношение на ролята им в училищата и библиотеките“ (Brock, 2013, p. 24).

В България не са открити публикации, които се занимават основно с тази тема, но съществуват научни трудове, в които аудиокнигите се разглеждат като част от приложението на съвременните методи и технологии за преподаване на английски език, както например се посочва в дисертационния труд на Г. Джумайов „Приложение на съвременните технологии в езиковото обучение“ (2020) или в книгата на П. Стефанова „Методика на обучението по съвременни езици“ (2015). В областта на чуждоезиковото обучение темата за ролята на аудиокнигите остава неизследвана територия, а в научното пространство на България трудно се намират публикации в тази насока.

След направения литературен преглед на основните международни публикации по темата за ролята и приложението на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение по английски език може да се обособят следните видове международни публикации – емпирични изследвания, научни статии, изследвания/разработки за придобиване на магистърска и докторска степен, проекти и книги.

Групата на емпиричните изследвания включва международни проучвания, които изследват всички чуждоезикови компетенции (четене с разбиране, слушане с разбиране, говорене), с изключение на писането и езиковите компоненти – произношение, лексика, свободно говорене, и авторите им са единодушни – аудиокнигите допринасят за развитието на езиковите компетенции при изучаването на чужд, и по-специално на английски език (Rahman, Hajar, 2020; Tusmagambet, 2020; Noor, 2021; Kartal, Simsek, 2017; Kim, Na-Young 2021; Mohamed, 2018; Al-Jarf, 2021; Çarkit, 2020; Fajry, Komariah, Silvianti, 2016; Azar Nasiri, 2014; Putra, 2021; Insana, 2021; Febriliyana, 2021 и др.).

Следващата група публикации включва научни статии главно в научни списания. Те дават методически препоръки как да се съставят упражнения, базирани на използването на аудиокнигите, преглеждат литературата по темата, очертават приноса на аудиокнигите като методическо средство и избират да се съсредоточат върху различни езикови умения за разбиране. Те представят на читателя известна информация за метода на изучаване на чужд език с помощта на аудиокнигите. Голямо внимание е насочено към алгоритъма за изучаване на

английски с помощта на аудиокниги, като се хвърля светлина върху новостите и потенциалните нововъведения в дейностите по слушане, достъпни чрез различни дигитални платформи (Imawan, Ashadi, 2019; Sekścińska, Olszańska, 2019; Bychkova, 2015; Montgomery, 2009; Gündüz, 2006 и др.).

Следващата група публикации включва трудове за придобиване на магистърска или докторска степен. Тя също включва значителен брой разработки, които се занимават с теми като преглед на свързаната с проблематиката литература; с определенията за аудиокнига; предимствата на аудиокнигите; аудиокнигите в чуждоезиковото преподаване; видовете аудиокниги; въздействието на аудиокнигите; изследвания за използването на аудиокнигите при деца, юноши и ученици със СОП; за подпомогнатото с аудиокниги четене; изследвания, свързани с аудиокнигите, които служат за ешафод, и т.н. Тези публикации са задълбочени анализи и изчерпателен източник на информация за различни аспекти от приложението на аудиокнигите и включват теми, които не са обхванати в другите групи публикации, като например тази за удоволствието от слушането на аудиокниги, за тревожността при четене и др. (Mulya, 2021; Wagar, 2016; Saka, 2015; Bulut, 2019; Maher, 2019; Razaq, 2019; Harvey, 2002; Macías Moreno, 2022; Molinares Álvarez, Suárez González, Burgos, 2021 и др.)

В литературния преглед на публикациите, свързани с аудиокнигите в чуждоезиковото обучение, се откриват и такива, които се занимават с проведени проекти. Примери за такива са два иновативни образователни проекта, свързани със солидарността и гражданските и межкултурните компетенции, които използват аудиокнигите като инструмент за изучаване на езици. Наречени са „Приказки от света“ и „Силата на приказките: изграждане на по-справедлив свят“ и са разработени в Университета на Валядолид, Испания. Те са част от по-голям проект, наречен TALIS (Teaching and Acquisition of Intercultural and Solidarity Competences)¹. Една от целите на проекта TALIS е да създава и използва аудиокнигите като един от най-важните инструменти в преподаването. Както обясняват Алкантуд-Даз и Грегори, образователната общност трябва да бъде запозната с важността на езиците като опора за мултикултурни идеали и зачитане на човешките права чрез техните два проекта (Alcantud-Díaz & Gregori-Signes, 2014, p. 120).

Последната идентифицирана група публикации съдържа изследвания, които включват разглеждането на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение като част от по-обширна тема, като например аудио-лингвалния метод, комуникативната методология, мултимедийното обучение, аудио-визуалните средства, техники и принципи в преподаването на английски език и др. В рамките на тези теми аудиокнигите са разглеждани като част от общата рамка на чуждоезиковото обучение по английски език (Larsen-Freeman, Anderson, 2011; Broughton, Brumfit, Flavell, Hill, Pincas, 1980; Lightbown, Spada, 2013; Richards, Renandya, 2002 и др.).

Цел на проучването

Това анкетно проучване има за цел да изследва нагласите и интереса към използването на аудиокнигите сред възрастните, изучаващи английски език във формалното и неформалното образование на различни езикови нива – от начални до напреднали (A1 – C2). Въпросите в анкетното проучване са насочени към нагласите за слушане на аудиокниги на роден и английски език; към степента на запознатост на респондентите с ролята на аудиокнигите в изграждането и развитието на езиковите компетенции; към сравнението на предпочитанията към аудиокнигите с другите два разпространени формата – печатните и дигиталните (електронните) книги; към систематичността на слушане на аудиокниги на английски език.

Работна хипотеза и изследователски въпрос на проучването

Работната хипотеза на настоящото анкетно проучване може накратко да се формулира така: допуска се, че аудиокнигите представляват предимно помощно средство за изучаване на английски език и не са добре разпространен метод в чуждоезиковото обучение по английски език в България сред възрастните обучаеми. Изследователският въпрос, на който се търси отговор в проучването, е дали аудиокнигите са познати и се използват като педагогически инструмент за изучаване на английски език сред възрастните обучаеми.

Методология на изследването

¹ Преподаване и придобиване на межкултурни и солидарни компетенции чрез лингвистика и литература.

В това анкетно проучване вземат участие 280 възрастни от цялата страна, които са изучавали, изучават или владеят английски език, и такива, които живеят в чужбина. Анкетата се провежда онлайн чрез Google Forms и се състои от две секции – основна и демографска, с общо 25 въпроса с варианти на отговор, – 18 въпроса в първата и 7 въпроса във втората секция. За връзка с респондентите са използвани следните начини: личен контакт, имейл кореспонденция, групи в приложението *Вайбър* и социални мрежи като *Фейсбук*. За събиране на отговорите не са използвани езикови школи и учебни центрове по английски език поради липса на съдействие от тяхна страна за провеждане на проучването. За въвеждане и обработка на данните се използва статистическия софтуер IBM SPSS Statistics 26 и честотен анализ за интерпретация на данните от анкетното проучване.

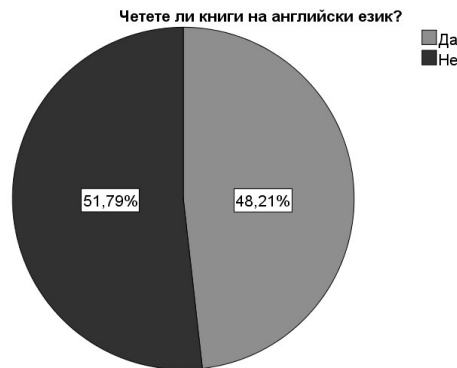
Въпросите в първата секция са насочени към това дали респондентите четат печатни книги и слушат аудиокниги на английски език; към причините за това да не слушат аудиокниги на английски език и броя на аудиокнигите, които четат и слушат на английски език годишно; към времето, което прекарват в слушане на аудиокниги; за отношението към това дали слушането на аудиокниги може да повиши езиковите умения на английски език и кои точно; към мнението на участниците за адаптираните аудиокниги по езикови нива и за нивото, на което слушат аудиокниги, и мястото му спрямо текущото езиково ниво на възрастните; дали харесват да слушат аудиокниги; кои са водещите фактори при избора им на аудиокнига; за времето, през което слушат аудиокниги; за мнението им дали аудиокнигите допринасят за по-добро преживяване на четенето и оттам и за изучаването на чужд език; към техните предпочитания към аудио- или дигиталния формат на аудиокнигите; към източниците на достъп до аудиокниги и за това кои мобилни приложения ползват. Демографският блок включва въпроси относно пол и възраст на респондентите, вид населено място и името (незадължително), вид образование, режим на работа и заемана работна длъжност (професия).

Резултати

Тук са представени подробно данните от анкетното проучване с показване на графично изображение на отговорите на респондентите с фигури (Фиг. 1-19) и таблици (Табл.1-4).

Основна секция

На *Въпрос 1. Четете ли книги на английски език?* (Фиг. 1), има почти две равни половини на отговорите, като 48,21% отговарят положително, а малко повече – 51,79%, отрицателно.

Фиг. 1

На *Въпрос 2. Слушате ли аудиокниги на английски език?* (Фиг. 2), по-голямата част – 75,36%, не слушат, а 24,64% от възрастните слушат аудиокниги.

Фиг. 2

На Въпрос 3. Каква е причината да не слушате аудиокниги, ако на предходния въпрос сте отговорили с „не“? (Фиг. 3), най-честата причина е, че участниците предпочитат да четат печатни книги – 35,45%; като следваща вероятна причина е посочено, че не се интересуват от слушане на аудиокниги – 23,64%; 22,27% от участниците нямат свободно време за слушане на аудиокниги; за 9,55% от участниците аудиокнигите са твърди сложни за разбиране, 5% не знаят къде да ги намерят; 2,27% предпочитат да четат електронни книги; 1,36% губят концентрация, когато слушат аудиокниги и 0,45% слушат повече подкаст-предавания.

Фиг. 3

На Въпрос. Колко книги на английски език четете годишно? (Фиг. 4), много голям процент, клонящ към половината от участниците, 47,50 % не четат нито една книга на английски език; 31,43% четат между 1 и 2 книги; 13,57% четат 3 – 4 книги; 5% четат между 5 и 10 книги годишно и 2,50% четат повече от 10 книги годишно.

Фиг. 4

На Въпрос 5. Колко аудиокниги слушате годишно? (Фиг. 5), по-голямата част – 68,57%, не слушат никакви аудиокниги; 16,79% слушат 1 – 2 книги; 7,50% слушат 3 – 4 книги годишно; еднакъв брой респонденти – 3,57%, слушат от 5 до 10 и съответно повече от 10 аудиокниги.

Фиг. 5

На Въпрос 6. Колко време прекарвате в слушане на аудиокниги? (Фиг. 6), най-голям процент от участниците (65%) споделят, че изобщо не слушат аудиокниги; 13,21% слушат аудиокниги 1 – 2 пъти годишно; 9,64% слушат аудиокниги 1 – 2 пъти месечно; 5,71% слушат аудиокниги 1 – 2 пъти седмично, 5,36% слушат аудиокниги няколко пъти седмично и 1,07% слушат аудиокниги всеки ден.

Фиг. 6

На Въпрос 7. Смятате ли, че аудиокнигите могат да допринесат за повишаване на езиковите компетенции по английски език?“ (Фиг. 7), категорични са 80,71% от участниците в анкетното проучване, 15% не могат да преценят, а 4,29% не смятат, че аудиокнигите могат да повишат езиковите компетенции по английски език.

Фиг. 7

На Въпрос 8. За повишаването на кои езикови компетенции могат да допринесат аудиокнигите? (Табл. 1), най-висок процент събира езиковото умение *слушане* с 85,4%, последвано от *говорене* – 72,9%; на трето място се нарежда произношението – 67,9%, след което е лексиката – 31,4%; според участниците за езиковото умение *четене* може да допринесе със 17,1% и за писането със 6,4%.

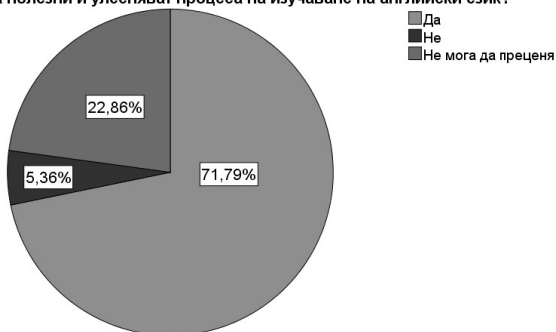
За повишаването на кои езикови компетенции могат да допринесат аудиокнигите?

Компетенции		Отговори		Процент на случаите
		N	Процент	
и	Свободно говорене	204	25,9%	72,9%
	Произношение	190	24,1%	67,9%
	Слушане с разбиране	239	30,4%	85,4%
	Писане	18	2,3%	6,4%
	Лексика	88	11,2%	31,4%
	Четене с разбиране	48	6,1%	17,1%
Общо		787	100,0%	281,1%

Табл. 1

На Въпрос 9. Смятате ли, че аудиокнигите, разпределени по езикови нива (*graded readers*), са полезни и улесняват процеса на изучаване на английски език? (Фиг. 8), според възрастните категорично (с 71,79%) адаптираните аудиокниги могат да бъдат полезни в процеса на изучаване на английски език останалите 22,86% не могат да преценят, а 5,36% смятат, че това не е възможно.

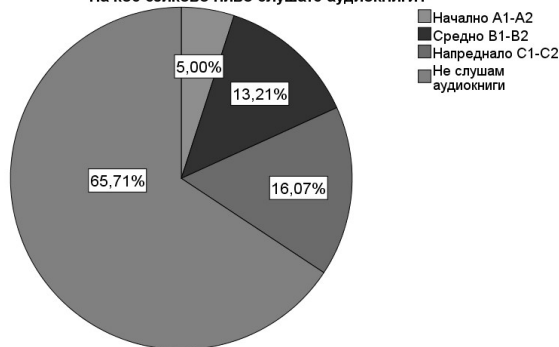
Смятате ли, че аудиокнигите, разпределени по езикови нива (*graded readers*), са полезни и улесняват процеса на изучаване на английски език?

Фиг. 8

На Въпрос 10. На кое езиково ниво слушате аудиокниги? (Фиг. 9), 65,71% са отговорили, че не слушат аудиокниги; 16,07% от участниците слушат аудиокниги на напреднало ниво C1 – C2; 13,21% слушат аудиокниги на средно ниво B1 – B2 и 5% на начално ниво A1 – A2.

На кое езиково ниво слушате аудиокниги?

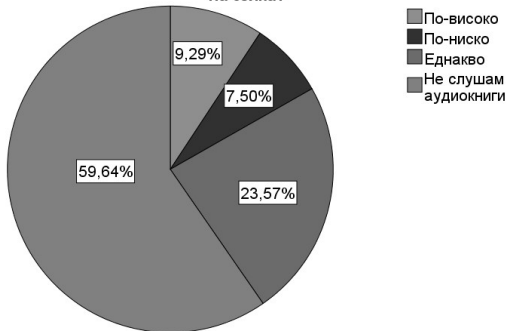

Фиг. 9

На следващия единадесети въпрос, свързан с предходния десети: *То по-високо, еднакво или по-ниско ли е от Вашето езиково ниво на владение на езика?* (Фиг. 10), отново броят на лицата, които не слушат аудиокниги, остава висок (с 59,64%), 23,57% казват, че нивото им е

еднакво, на 9,29% нивото на слушане на аудиокниги е по-високо от текущото им ниво, и 7,50% слушат аудиокниги на по-ниско от собственото им ниво на владеене на английски език.

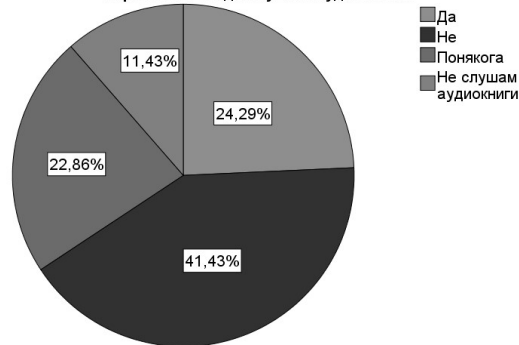
То по-високо, еднакво или по-ниско ли е от Вашето езиково ниво на владеене на езика?

Фиг. 10

На Въпрос 12. Харесва ли Ви да слушате аудиокниги? (Фиг. 11), на по-голямата част от участниците не им харесва да слушат аудиокниги (41,43%), на 24,29% им харесва да слушат аудиокниги, 22,86% харесват да слушат аудиокниги понякога и 11,43% са означили, че не слушат аудиокниги.

Харесва ли Ви да слушате аудиокниги?

Фиг. 11

На Въпрос 13. Кои са водещите критерии, когато избирате аудиокнига? (Табл. 2), на първо място се посочва, че респондентите не слушат аудиокниги (56,3%), на второ място се нарежда критерият „автор и интересен сюжет“ (с 31,5%); следва факторът „добър разказвач“ (с 26,5%); следващият посочен критерий е „лесният достъп“ (18,6%), последван от „подходящо езиково ниво“ (17,2%); факторът „качество на записа“ събира 16,8%; критериите „рейтинг“ и „наличие на различни функционалности (контрол на звука, паузиране и др.)“ са с 9,7%; цената е определящ критерий за 8,6%; „продължителността на аудиокнигата“ е важен фактор за 7,5% и като най-последен по важност се определя критерият „ползност“ (с 0,7%).

Кои са водещите критерии, когато избирате аудиокнига?

Критерии	Отговори		Процент на случаите
	N	Процент	
Продължителност на аудиокнигата	21	3,7%	7,5%
Качество на записа	47	8,3%	16,8%
Полезност	2	0,4%	0,7%
Автор и интересен сюжет	88	15,5%	31,5%
Добър разказвач	74	13,1%	26,5%
Подходящо езиково ниво	48	8,5%	17,2%
Лесен достъп	52	9,2%	18,6%
Рейтинг	27	4,8%	9,7%
Цена	24	4,2%	8,6%

Наличие на различни функционалности (контрол на звука, паузиране и др.)	27	4,8%	9,7%
Не слушам аудиокниги	157	27,7%	56,3%
Общо	567	100,0%	203,2%

Табл. 2

На *Въпрос 14. Кога слушате аудиокниги?* (Табл. 3), 64,6% от респондентите отговарят, че не слушат аудиокниги; следва отговорът „между различни задачи“ (9,3%), последван от „преди да заспя“ (8,2%); времето „през уикенда“ събира 9,3%; последни са „вечер след работа“ (3,6%) и „сутрин преди работа“ (2,9%). Само 1,1% от участниците в анкетата слушат аудиокниги „по всяко време“. Останалите отговори са под 1% и са представени в таблицата по-долу.

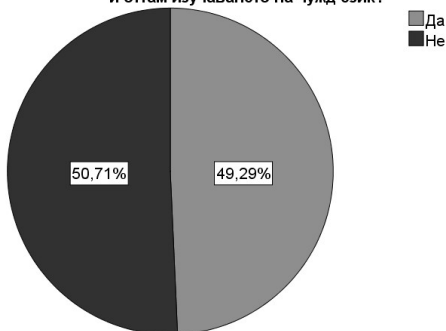
Кога слушате аудиокниги?

	Честота	Процент	Валиден процент	Кумулативен процент
По всяко време	3	1,1	1,1	1,1
През уикенда	19	6,8	6,8	7,9
Между различни задачи	26	9,3	9,3	17,1
Преди да заспя	23	8,2	8,2	25,4
Сутрин преди работа	8	2,9	2,9	28,2
Когато пътувам	2	,7	,7	28,9
В свободното си време	4	1,4	1,4	30,4
Вечер след работа	10	3,6	3,6	33,9
По време на спорт	1	,4	,4	34,3
В обедната почивка	2	,7	,7	35,0
Докато чистя	1	,4	,4	35,4
Не слушам аудиокниги	181	64,6	64,6	100,0
Общо	280	100,0	100,0	

Табл. 3

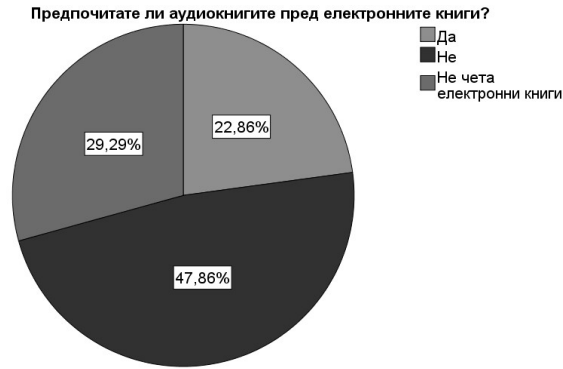
На *Въпрос 15. Смятате ли, че аудиокнигите допринасят за по-добро преживяване на четенето и оттам изучаването на чужд език?* (Фиг. 12), процентните отговори са почти еднакви – 49,29% смятат, че аудиокнигите допринасят за по-доброто преживяване и съответно изучаване на английски език и 50,71% не смятат, че това е възможно.

Смятате ли, че аудиокнигите допринасят за по-добро преживяване на четенето и оттам изучаването на чужд език?

Фиг. 12

На *Въпрос 16. Предпочитате ли аудиокнигите пред електронните книги?* (Фиг. 13), 47,86% не ги предпочитат, 29,29% не четат електронни книги и 22,86% предпочитат аудиокнигите пред електронните книги.

Фиг. 13

На *Въпрос 17. Къде намирате аудиокнигите?* (Фиг. 14), най-много участници в анкетата ползват мобилни приложения за слушане на аудиокниги; следващият източник са български интернет сайтове – с 20,36% , и същият процент посочват, че не търсят аудиокниги; 18,93% използват чужди интернет сайтове; накрая се нареждат библиотеките с 1,79% и книжарниците с 0,36%.

Фиг. 14

На последния *Въпрос 18* от тази секция: *Кои мобилни приложения за слушане на аудиокниги използвате?* (Табл. 4), първенството на Storytel се забелязва и при възрастните с 48,2%; 28,6% посочват, че не използват аудиокниги; 12,1% използват приложението Audible; 10% използват приложението Audiobooks.com; 2,5% не са наясно със своя избор на приложения за аудиокниги и същият процент се отнася към приложението Kobo Books; 1,8% използват YouTube и Freed Audiobooks за слушане на аудиокниги; приложенията LibriVox Audio Books и Libro.fm събират 1,4%. Останалите отговори са събрали по-малко от един процент и са дадени в таблицата по-долу.

Кои мобилни приложения за слушане на аудиокниги използвате?

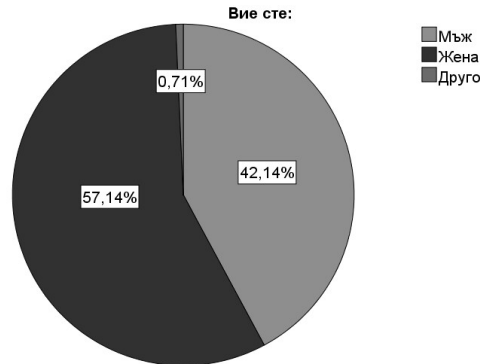
Приложение	Отговори N	Процент	Процент на случаите
Storytel	135	43,1%	48,2%
Freed Audiobooks	5	1,6%	1,8%
LibriVox Audio Books	4	1,3%	1,4%
Audiobooks.com	28	8,9%	10,0%
Audible	34	10,9%	12,1%
Libro.fm	4	1,3%	1,4%
Kobo Books	7	2,2%	2,5%
YouTube	5	1,6%	1,8%
Language transfer	1	0,3%	0,4%
Wattpad	2	0,6%	0,7%
Books – Iphone	1	0,3%	0,4%
Не знам	7	2,2%	2,5%

Не използвам	80	25,6%	28,6%
Общо	313	100,0%	111,8%

Табл. 4

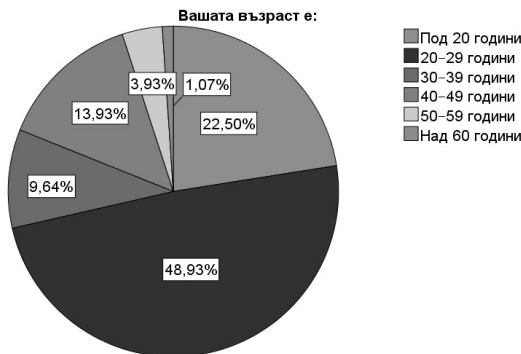
Демографска част

На *Въпрос 1* за пола на участниците (Фиг. 15), са отговорили 57,14% жени, 42,14% мъже и 0,71% са се определили като друго.

Фиг. 15

На *Въпрос 2* за възрастта (на респондентите) (Фиг. 16), анкетата са попълнили лица на възраст между 20 и 29 год. (48,93%), 22,50% под 20 год., 9,64% са на възраст между 30 и 39 год., 13,93% са на възраст между 40 и 49 год., 3,93% са на възраст между 50 и 59 год. и 1,07% от отговорилите са над 60-годишна възраст.

Фиг. 16

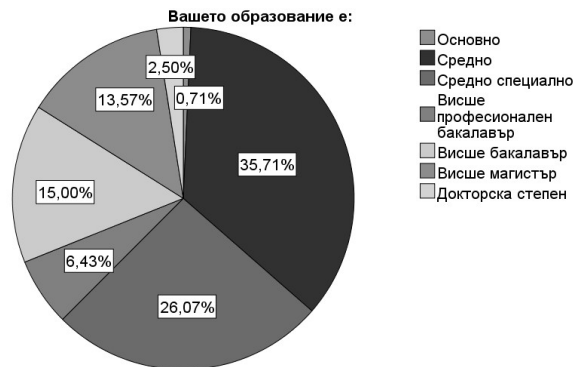
На *Въпрос 3* за вида населено място, в което живеят (фиг. 17), най-голям процент от респондентите (са отговорили, че) живеят в столицата (72,14%); 5,71% живеят в малък град с население от 10 хил. до 30 хил. жители; 5,36% живеят в много малък град с население под 10 хил. души; 3,93% от респондентите живеят в чужбина; по равен брой участници (3,57%) живеят в голям град с население от 100 хил. души и село; и отново равен брой възрастни (2,86%) живеят в средно голям град с население от 30 до 100 хил. души и много голям град с население над 200 хил. жители.

Фиг. 17

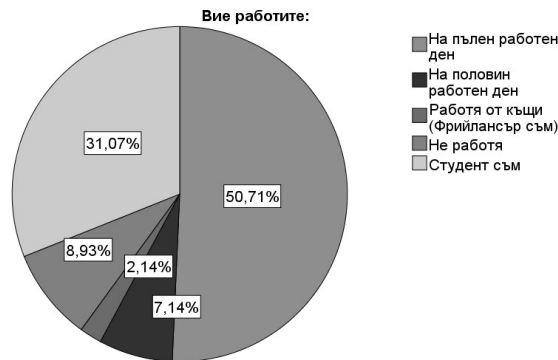
На *Въпрос 4. Посочете, ако желаете населеното място?*, 88,2% от участниците не са посочили имената на населеното място, където живеят. От посочилите 2,1% живеят в гр. Вършец, 1,1% са посочили съответно гр. Перник и гр. Пловдив. Останалите отговори са по-малко от 1%. Сред тях има и отговори от българи, живеещи в чужбина.

От *Въпрос 5* за образованието на респондентите (Фиг. 18), се вижда, че най-много възрастни са със средно образование (35,71%); 26,07% имат средно специално образование; 15% са завършили висше образование, степен бакалавър; 13,57% имат висша магистърска степен; 6,43% са завършили висше образование, степен *професионален бакалавър*; само 2,50% имат докторска степен и 0,71% основно образование.

Фиг. 18

На *Въпрос 6* за работния режим на участниците (Фиг. 19), половината от възрастните отговарят, че работят на пълен работен ден (50,71%), 31,07% са студенти, 8,93% са безработни, 7,14% работят на половин работен ден и 2,14% са служители на свободна практика и работят от вкъщи.

Фиг. 19

На последния *Въпрос 7: „Каква е Вашата професия?“*, 1,8% отговарят, че работят като администратори; 1,4% като военни, деловодители, преподаватели, сервитьори, управители и софтуерен качествен контрол; 5% от респондентите са посочили, че не работят; програмистите са 3,6%; продавач-консултантите са 2,1%; разработчиците на софтуер са 2,5%; студентите са 25,7%; учителите – 3,9%; библиотекарите, строителите, финансистите и компютърните специалисти са 1,1%.

Заклучение

Резултатите от това анкетно проучване доказват хипотезата на изследването, а именно, че аудиокнигите представляват предимно помощно средство за изучаване на английски език и не са добре разпространен метод в чуждоезиковото обучение по английски език в България сред възрастните обучаеми. Достига се до отговор на изследователския въпрос на проучването – аудиокнигите не са познати и не се използват широко като педагогически инструмент за изучаване на английски език сред възрастните обучаеми.

След изложението на резултатите от анкетното проучване, може да се направи следното заключение относно слушането на аудиокниги в тази възрастова група: респондентите не слушат аудиокниги на английски език и не ги възприемат като популярно съвременно средство за изучаване на чужд език, макар да са на мнение, че те могат да повишат техните езикови компетенции. Отношението и нагласите към слушането на аудиокниги с цел изучаване на чужд език е по-скоро отрицателно, отколкото положително. Въпреки това се забелязва положителната тенденция към разпознаването на полезността на адаптираните и разграничаването им от неадаптираните аудиокниги. Също така се наблюдава, че възрастните обучаеми, които слушат аудиокниги, са на напреднало ниво на владеене на езика и то е еднакво с нивото на слушане на аудиокниги. По отношение на езиковите нива Нейтън съветва да се избират аудиокниги, които са или на точното езиково ниво на обучаемите, или малко над него, с разумен процент непознати думи, тъй като твърде големият им брой може да обезкуражи обучаемите да изслушат аудиокнигата докрай или да затрудни общото разбиране на съдържанието ѝ (Nation, 2007).

Не е за пренебрегване и фактът, че малко под половината от респондентите смятат, че аудиокнигите могат да допринесат за по-доброто преживяване и съответно по-доброто изучаване на английски език, макар че не е голям процентът на респондентите, които предпочитат аудиокнигите пред печатните и електронните книги.

Резултатите от това анкетно изследване могат да послужат на преподавателите по английски език за ориентир и обективна преценка дали аудиокнигите са подходящ методически инструмент за преподаване на английски език сред тази възрастова група обучаеми. Те могат да се запознаят с нагласите и отношението на обучаемите към използването на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение по английски език и по този начин да преценят средствата, които могат да използват при провеждане на обучение със слушане на аудиокниги и при планирането на дейностите по подготовката на урока по английски език. Освен това анкетното проучване може да помогне на преподавателите по чужд език да обърнат специално внимание на следните страни на обучителния процес при използването на аудиокниги: доколко е подходящо да се използват аудиокнигите при тази възрастова група обучаеми; на преценката за заетостта на обучаемите и техните времеви, възрастови, образователни и професионални възможности за слушане на аудиокниги в обучението по английски език; при залагане на подобряването на конкретни езикови компетенции по английски език; при избора какъв тип аудиокниги да използват и на кое езиково ниво; за преценката за поставянето на задачи с работа с аудиокниги като класни и извънкласни дейности; за ориентир за предпочитаните от обучаемите фактори при избор на аудиокниги за слушане на английски език и за препоръките за начините на достъп до аудиокниги на чужд език; за насочване към критериите за подбор на аудиокниги и т.н.

В заключение, резултатите от това изследване могат да послужат на преподавателите по английски език като стартова позиция за по-широкото използване и разпространение на слушането на аудиокниги като метод при преподаването на чужд език, тъй като, въпреки тяхната засилена популярност през последните няколко години, те не са добре познат метод за изучаване на чужд език. Проучването може да се използва като предпоставка за запознаването с този педагогически инструмент, за ползите, които носи, и по-широкото му приложение в класната стая и извън нея. Направените изводи от това изследване не претендират за пълнота, а дават само насока за по-нататъшни изследвания и за обогатяване на проблематиката за ролята на аудиокнигите в чуждоезиковото обучение по английски език.

БИБЛИОГРАФИЯ:

- Джумайов, Г. (2020)** Приложение на съвременните технологии в езиковото обучение: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“. София: БАН, 323 с. (*Dzhumayov, G. Prilozhenie na savremennite tehnologii v ezikovoto obuchenie: Disertatsionen trud za prisazhdane na obrazovatelna i nauchna stepen „doktor“.* Sofia: BAN, 323 s.)
- Стефанова, П. (2015)** Методика на обучението по съвременни езици. София: Нов български университет, 268 с. (*Stefanova, P. Metodika na obuchenieto po savremenni ezitsi.* Sofia: Nov balgarski universitet, 268 s.)
- Alcantud-Díaz, M.,** Audiobooks: Improving Fluency and Instilling Literary Skills and Education for

- C. Gregori-Signes (2014) Development. – In: Tejuelo: Didáctica de la Lengua y la Literatura. Educación, 2014, 20 (1), pp. 111–125.
- Al-Jarf, R. (2021) Mobile Audiobooks, Listening Comprehension and EFL College Students. // *International Journal of Research - GRANTHAALAYAH*, 9 (4), pp. 410–423.
- Anderson, P. (2012) APA Cites 12-Percent 2020 US Audiobook Revenue Growth. // *Publisher Perspectives*. 1 <<https://publishingperspectives.com/2021/06/audio-publishers-association-12-percent-audiobook-revenue-growth-in-2020-covid19/>>(16.11.2023).
- Azar, A. S., H. Nasiri (2014) Learners' Attitudes Toward the Effectiveness of Mobile Assisted Language Learning (MALL) in L2 Listening Comprehension. // *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, Vol. 98, pp. 1836–1843.
- Brock, R. M. (2013) Audiobooks and Attitudes: An Examination of School Librarians' Perspectives. A Dissertation Submitted In Partial Fulfillment Of The Requirements For The Degree Of Doctor Of Philosophy In The Graduate School Of The Texas Woman's University. ProQuest Dissertations Publishing. College of Professional Education, Denton, Texas, USA, 2013, 165 p.
- Broughton, G., C. Brumfit, R. Flavell, P. Hill, A. Pincas (Eds.) (1980) Teaching English as a Foreign Language. Second Edition. London & New York: Routledge Education Books, 257 p.
- Bulut, A. (2019) The Effect of Listening to Audiobooks on Anxiety and Development of Listening and Pronunciation Skills of High School Students Learning English as a Foreign Language. Doctoral dissertation, Bursa Uludag University, 173 p.
- Bychkova, I. A. (2015) Audio Books as a Method of Learning the English Language. – In: Communicative Aspects of Language and Culture: Collection of Materials of the XV International Scientific and Practical Conference of Students and Young Scientists, Tomsk, 19-21 May 2015, pp. 67–70.
- Çarkit, C. (2020) Evaluation of Audiobook Listening Experiences of 8th Grade Students: An Action Research. // *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, Vol. 15, No. 4, pp. 146–163.
- Chang, A. C. (2011) The Effect of Reading While Listening to Audiobooks: Listening Fluency and Vocabulary Gain. // *Asian Journal of English Language Teaching*, Vol. 21, pp.43–64.
- Fajry, K., E. Komariah, T. M. Silvianti (2016) Audio Book: Teaching Listening Comprehension. // *Research in English and Education (READ)*, Vol. 1(1), pp. 62–70.
- Febriliyana, N. (2021) Improving the Students' Vocabulary by Using Audiobooks at Fourth Grade. // *Prosiding Pekan Ilmiah Mahasiswa*, Vol 1, No 1, pp. 1–4.
- Gilman, R. A., R. L. M. Moody (1984) What Practitioners Say about Listening: Research Implications for the Classroom. // *Foreign Language Annals*, 1984, Vol. 17, Issue 4, pp.331–334.
- Gündüz, N. (2006) Contributions of E-audiobooks and Podcast to EFL Listening Classes. // *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Vol. 21, pp. 249–259.
- Harvey, M. F. (2002) The Impact of Children's Audiobooks on Preschoolers' Expressive and Receptive Vocabulary Acquisition. Doctoral dissertation, Walden University, 333 p.
- Have, I., B. S. Pedersen (2016) Reading Audiobooks. //: *Beyond Media Borders*, Vol. 1. Intermedial Relations among Multimodal Media. Lars Elleström (ed.). Palgrave MacMillan, . pp. 197–216.
- Imawan, M. R., A. Ashadi (2019) Audiobooks for Assisting EFL Students in Reading Independently. // *JELTL (Journal of English Language Teaching and Linguistics)*, Vol. 4(1), pp. 77–86.
- Insana, K. (2021) The Influence of Using Digital Story Telling and Motivation on Speaking Skill of Eleventh-Grade Students of SMA Negeri 1 Simpang Exposure. // *Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris*, Vol. 10(1), pp. 141–147.
- Kartal, G., H. Simsek (2017) The Effects of Audiobooks on EFL Students' Listening Comprehension. // *The Reading Matrix: An International Online Journal*, Volume 17, No. 1, pp. 112–123.
- Kim, Na-Young (2021) E-Book, Audio-Book, or E-Audio-Book: The Effects of Multiple Modalities on EFL Comprehension. //: *English Teaching*, Vol. 76, No. 4, pp. 33–52.
- Larsen-Freeman D., M. Anderson (Eds.). (2011) The Audio-Lingual Method. // *Techniques and Principles in Language Teaching*. Third Edition. Oxford: Oxford University Press, pp. 59–79.
- Lightbown, P. M., N. Spada (2013) How Languages are Learned. 4th Edition. Oxford: Oxford University Press, 260 p.
- Maher, C. (2019) Enhancing Literacy Skills Using Audiobooks: Comprehension and Enjoyment of Text in the Second Grade Classroom. Tampere University of Applied Sciences, 176 p.

- Macías Moreno, M. (2022)** Audiobooks and the Reading Comprehension. Bachelor's thesis, Carrera de Pedagogía de los Idiomas Nacionales y Extranjeros, 73 p.
- Mohamed, M. M. K. (2018)** Using Audiobooks for Developing Listening Comprehension among Saudi EFL Preparatory Year Students. // *Journal of Language Teaching and Research*, Vol. 9, No. 1, pp. 64–73.
- Molinares Álvarez, B. P., , M. F. Suárez González, H. C. Burgos (2021)** English Pronunciation and Audiostories with Students from the English Club, CCAV, CUCUTA. An Applied Project, Universidad Nacional Abierta y a Distancia, pp. 1–87.
- Montgomery, J. R. (2009)** Using Audio Books to Improve Reading and Academic Performance, pp. 1–13. <<https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED505947.pdf>>(01.11.2023).
- Mulya, A. (2021)** The Effect of Audiobook to Develop EFL Students' Listening Comprehension. Master's Thesis. English Education Department Faculty of Teachers Training and Education. Makassar Muhammadiyah University, 48 p.
- Nation, P. (2007)** The Four Strands. // *International Journal of Innovation in Language Learning and Teaching*, 2007, Vol. 1(1), pp. 1–12.
- Noor, S. (2021)** Assessing the Efficacy of Extensive Reading Via Developing Audiobooks Among Afghan EFL Learners. // *International Journal of Education & Language Studies*, 1(1), pp. 86–101.
- Putra, A. R. (2021)** The Effect of Audiobook on Sixth Grade Students' Speaking Fluency. // *Prosiding Pekan Ilmiah Mahasiswa*, Vol. 1, No. 1, pp. 134–144.
- Rahman, Abd., I. Hajar (2020)** The Effect of Audiobook on Reading Comprehension of the Eleventh Grade Students of SMA Negeri 2 Buru. // *ELT Worldwide: Journal of English Language Teaching*, Vol. 7(2), pp. 103–115.
- Razaq, S. (2019)** U. S. The Use of Audiobooks to Improve Students' Pronunciation Ability: a Pre-experimental at the 8th Grade MTs Al-Jawami Cileunyi Bandung. Doctoral Dissertation, UIN Sunan Gunung Djatiandung, 163 p.
- Richards, J. C., W. A. Renandya (Eds.) (2002)** Methodology in Language Teaching. An Anthology of Current Practice. Cambridge University Press, 432 p
- Saka, Z. (2015)** The Effectiveness of Audiobooks on Pronunciation Skills of EFL Learners at Different Proficiency Levels. Doctoral dissertation, Bilkent University, 112 p.
- Sekścińska, I., M. Olszańska (2019)** The Importance of Audiobooks in English Language Teaching. // *Polish Journal of Applied Sciences*, Vol. 4, No. 4, pp. 143–149.
- Toms, S. (2018)** Elusive audiobook research [online], .Available from: <https://audiobookresearch.wordpress.com/2018/04/25/elusive-audiobook-research/> (12.11.2023).
- Tusmagambet, B. (2020)** Effects of Audiobooks on EFL Learners' Reading Development: Focus on Fluency and Motivation. // *English Teaching (South Korea)*, Vol. 75(2), pp. 41–67.
- Wagar, C. (2016)** The Impact of Audiobooks on Reading Comprehension and Enjoyment. Master Thesis. Columbia Basin College, 2016. 101 p.
- Wolfson, G. (2008)** Using Audiobooks to Meet the Needs of Adolescent Readers. // *American Secondary Education*, 2008, Vol. 36, No. 2, pp. 105–114.